

Kamu Diplomasisi: Özbekistan'ın Yabancı Ülkelerle İlişkilerini Güçlendirmenin Bir Yolu

Zakir Abidov

Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanı
Özbekistan Etnik Gruplar Arası İlişkiler
ve Yabancı Ülkelerle Dostane İşbirliği Komitesi

Zakir Khalilovich Abidov 25 Ekim 1964'te Özbekistan'ın Taşkent şehrinde doğdu. Taşkent Ulaştırma Üniversitesi'nde okudu (1981-1986). 1986-1988 yılları arasında silahlı kuvvetlerde görev yaptı. Glav Tashkent Sroy Şirketi'nde çalıştı (1988-1990). 1990'dan 1996'ya kadar Özbekistan Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı'nda, 1996-1998 arasında Özbekistan Cumhuriyeti İstanbul Başkonsolosluğu'nda görev yaptı. 1998'den 2017'ye kadar Dostluk Dernekleri ve Yabancı Ülkelerle Kültürel ve Eğitim İlişkileri Konseyi'nde Sekreteryaya Başkanı ve Başkan Yardımcısı görevini yürüttü. 2017 yılından bu yana Özbekistan Cumhuriyeti Etnik Gruplar Arası İlişkiler ve Yabancı Ülkelerle Dostane İlişkiler Komitesi bünyesinde Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanı olarak görev yapmaktadır.

e-posta: z8082926@yandex.ru

Aşağıdaki rapor, Özbekistan Cumhuriyeti Etnik Gruplar Arası İlişkiler ve Yabancı Ülkelerle Dostane İşbirliği Komitesi'nin, son yıllardaki çalışmalarıyla ilgili bilgi sunmaktadır. Özbekistan, Orta Asya ülkeleri arasında en kalabalık diasporaya sahip olan ülkelerin başında gelmektedir. Rapor'da Özbekistan'ın ilgili kuruluşlarının, yurtdışındaki soydaşlarını da dahil ederek, yabancı ülkelerdeki dostluk ve işbirliği dernekleri ile sürdürdüğü çalışmalar hakkında bilgiler yer almaktadır. Günümüz dünyasında halklar arası dostluk ve işbirliğiyle uygarlıklar arasında kaynaşma ve ahenk çabası doğrultusunda önemli örneklerden birini oluşturan Özbekistan'ın bu alandaki çalışmalarını ele alan Rapor'u sunuyoruz.

KAMU DİPLOMASİSİ, ULUSLARARASI ilişkilerin geliştirilmesinde sivil toplumun aktif katılımını gerektiren çok önemli bir araçtır. Hükümet yetkililerini içeren geleneksel diplomasiye aksine, kamu diplomasisi sivil toplum gruplarını, bilim adamlarını, kültürel liderleri, şirket temsilcilerini ve gençleri kapsayan genel halk kitlesini ilgilendirir.

Özbekistan bağımsızlık yılları boyunca dış politikasını önemli ölçüde ilerletmiştir. Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev döneminde hayata geçirilen reformlar kamu diplomasisinin önemini artırmıştır. Özbekistan uluslararası toplumla sağlam ilişkiler geliştirmeyi, ittifakla-

rı güçlendirmeyi ve küresel angajmana açık bir ülke olarak itibarını pekiştirmeyi amaçlamaktadır.

Günümüzde, Özbekistan Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı bünyesinde 2017 yılında kurulan Etnik Gruplar Arası İlişkiler ve Yabancı Ülkelerle Dostane İşbirliği Komitesi, dostluk cemiyetlerinin faaliyetlerini denetlemektedir.

Ülkemizdeki ilk dostluk cemiyetleri 1920'li yıllarda kurulmuştur. Özbekistan'ın bağımsızlığının ardından, uluslararası uluslarla kapsamlı kültürel ve eğitimsel bağlantılar gelişmeye başladı. 1997'den bu yana 40'ın üzerinde dostluk topluluğu kurulmuştur.

Kamu diplomasisinin hayati bir bileşeni olarak kabul edilen dostluk dernekleri, küreselleşme ortamında aşağıdakiler de dahil olmak üzere birçok önemli sorumluluk üstlenmektedir:

- Uluslar arasında karşılıklı güven ve dostane ilişkilerin geliştirilmesi, etnik ve dinler arası uyumun teşvik edilmesi ve medeniyetler arası diyalogun desteklenmesi;

- Küresel olarak ülkelerle dostane ve kültürel-insani ilişkilerin geliştirilmesi, uluslararası alanda olumlu bir ulusal imajın geliştirilmesi;

- Kamu diplomasisi araçlarını kullanarak uluslar ve halkları arasında köprü kurmak, karşılıklı güven ve komşuluk ilişkilerini güçlendirmek.

Son dönemde, Özbekistan dostluk derneklerinin temsilcileri ABD, Belçika, Bulgaristan, Finlandiya, Almanya, Letonya, Litvanya, Estonya, Fransa, Türkiye, Kazakistan, Kırgızistan, Moğolistan, Çin, Kore Cumhuriyeti, Japonya, Vietnam ve Malezya dahil olmak üzere 30'dan fazla ülkede Navruz, Bağımsızlık Günü ve diğer önemli günlerde müzik, sergi ve ve sanat etkinlikleri düzenlediler.

Etnik gruplar arası ilişkiler ve uluslararası dostluğu geliştirme faaliyeti yürüten ilgili kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla karşılıklı yarar sağlayan işbirliğini geliştirmek için Etnik Gruplar Arası İlişkiler ve Yabancı Ülkeler ve Dostluk Dernekleriyle Dostane İşbirliği Komitesi, Çin Halk Cumhuriyeti Ulusal Etnik İşler Komisyonu, Tüm Çin Dostluğu Geliştirme Derneği, Almanya-Özbekistan Dostluk Derneği, Moğolistan Dostluk Evi, Orta Asya - Kore Cumhuriyeti İşbirliği Forumu, Rossotrudnichestvo, Kazakistan Halk Meclisi, Kırgızistan Halk Meclisi ve Tacikistan Yabancı Ülkelerle Dostluk ve Kültürel İlişkiler Derneği'nin de aralarında olduğu kuruluşlarla yaklaşık 40 mutabakat muhtırası imzalamıştır.

Kamu diplomasisinde önemli bir mekanizma, dünyanın başka ülkelerinden halklarla manevi ve eğitici yuvarlak masa toplantılarını kolaylaştırma-

sıdır. Komitemiz ve dostluk dernekleri, bağlı kuruluşlarla işbirliği içinde, ABD, Bulgaristan, Fransa, Almanya, Hindistan, Kazakistan, Tacikistan, Çin, Kuzey Makedonya ve Vietnam dahil olmak üzere 20'den fazla ülkede Özbekistan'ın tarihi, kültürü ve sanatının yanı sıra ülkemizdeki sosyal ve ekonomik dönüşümlere odaklanan 200'den fazla yuvarlak masa toplantısı gerçekleştirmiştir.

Özbekistan ve Çin arasındaki dostane ilişkileri geliştirmek için, Komite ile Çin Halkının Yabancı Ülkelerle Dostluk Derneği ve Tüm Çin Dostluğu Geliştirme Derneği de dahil olmak üzere çeşitli dostluk kuruluşları arasında sağlam bağlantılar kurulmuştur. Her iki ülkede de sürekli olarak uluslararası konferanslar, forumlar ve yuvarlak masa toplantıları düzenlenmektedir. Bu yılın Ekim ayında, Çin'in Sichuan Eyaleti Yabancı Ülkelerle Dostluk Derneği heyetiyle işbirliği içinde "Sichuan'dan Özbekistan'a Selamlar" sergisi düzenlendi.

Etnik Gruplar Arası İlişkiler ve Yabancı Ülkelerle Dostane İşbirliği Komitesi, yurtdışında yaşayan soydaşlarımızla düzenli bağlantılar kurarak ve yabancı milletlerle dostane ve kültür ve eğitim alanında ilişkileri geliştirerek, Özbekistan'da ikamet eden tüm etnik grupların tarihini, kültürünü, manevi değerlerini, milli geleneklerini ve göreneklerini koruma ve kapsamlı bir şekilde ilerletme ilkeri doğrultusunda etkin bir şekilde çalışmaktadır. Günümüzde, başta Özbekistan'a komşu Orta Asya ülkeleri ile Avrupa, Asya ve Amerika'da olmak üzere, dünya çapında 100'e yakın ülkede yaklaşık 10 milyon Özbek kökenli yaşamaktadır. Eğitim, istihdam veya diğer amaçlarla yurtdışında ikamet eden önemli sayıda vatandaş, yabancı ülkelerdeki etnik topluluklarla birlikte, bugün Özbekistan ile bağlantılarını sürdürmektedir. Orta Asya, Avrupa ve Amerika'da yaşayan Özbekler 170'in üzerinde ulusal kültür kurumu ve topluluğu kurmuştur. Etnik Gruplar Arası İlişkiler ve Yabancı Ülkelerle Dosta-

Yeni Özbekistan'ın devlet politikasının önceliği, ülkedeki tüm ulusların ve milliyetlerin temsilcilerini tek ve dost bir ailede birleştirmektir" (Fotoğraf: Özbekistan Cumhuriyeti Türkiye Büyükelçiliği, t.y.).

ne İşbirliği Komitesi yaklaşık 50 kuruluşla düzenli iletişim içindedir. Dostluk kulüpleri ve yurttaşlar arasındaki bilimsel ve eğitsel işbirliği de ilerlemektedir. Son zamanlarda, gurbetçi topluluklar Özbek dilinde yaklaşık on bin adet roman, ders kitabı ve dergi almıştır.

Özellikle, 9-13 Eylül 2024 tarihleri arasında, Özbekistan Cumhuriyeti'nin Bağımsızlığının yıldönümü anısına düzenlenen Özbekistan Kültür Günleri, Riga (Letonya) ve Vilnius'taki (Litvanya) yurttaşlarımızla birlikte gerçekleştirildi. Özbek Mukam Sanat Merkezi'nin Navoi bölgesindeki bölgesel şubesinin yaratıcı ekibi yerli melodilerimizi ve şarkılarımızı sundu.

Kamu diplomasisinin önemli bir bileşeni olan kardeş şehir hareketi günümüzde hem niteliksel hem de niceliksel boyutlarda gelişmektedir.

Etnik Gruplar Arası İlişkiler ve Yabancı Ülkeler-

le Dostane İşbirliği Komitesi, Özbekistan'ın şehirleri ve bölgeleri ile yabancı ülkeler arasındaki kardeşlik bağlarının geliştirilmesini kolaylaştırmaktadır.

Araştırmalar, Özbekistan'daki şehir ve bölgelerin yaklaşık 70 denizasıırı yerle kardeş şehir ortaklığı kurduğunu gösteriyor.

Komite bu girişimi özenle sürdürmektedir ve Semerkant ile Mianyang, Urgut ile Duqiang ve Pastdargom ile Sqigong arasında kardeş şehir ortaklıklarını resmileştirmiştir.

Dostluk derneklerinin etkin bir şekilde faaliyet göstermesi, ülkemizin komşu ve yabancı ülkelerle bağlantılarının güçlendirilmesi, uluslararası toplumda Özbekistan'a yönelik olumlu bir algının geliştirilmesi, yurttaşlarla yakın ilişkilerin geliştirilmesi ve onlara pratik destek sunulması, böylece Özbekistan'da barış ve istikrarın sağlanması açısından büyük siyasi ve sosyal öneme sahiptir. 🌸